

* * *

הפעולה נגד יבשת המתנגד, ע"י כוחות הצי או בעזרתם, טרם חדלה מהיות חלק במציאות המלחמה. ולעתים נכון הדבר אף לגבי חופים הנהנים מהגנת כוחות-אוויר — כאשר הוכח במיוחד ב"נסיון-המעבדה" של די.אם. עוד טרם נאמרה במלחמה זאת המלה האחרונה לגבי אפשרויות הפעולות בחופים, וצרכיו של משמר-החופים. חופים מהווים את רוב גבולותיהן של ארצות הכיבוש הגרמני והיפני, ואת כל גבולותיהן של בריטניה ויפן עצמן. חופים ישנם גם לארצנו.

המסגרת הכללית של האופרציות הקרויות "אמפיביות" (כלומר — ביבשה ובים גם יחד) ניתנה במאמרו של קול ס. א. בר. היא הושלמה ע"י המאמר "הגנת חופים" של י. בר, המקדיש תשומת-לב מיוחדת לעיקריה האלמנטריים של הגנת רצועת החוף בתנאי זמננו. הספור "דיסנט", מטרי עטו של הפיטן הנודע ג'והן מיספילד, מעלה תמונה בולטת וריאליסטית של עליה גועזת בחוף אויב מוגן, לאור היום, וללא כסוי ערפל. עם כל ההבדל התנאים התכניים שבין 1915 לבין 1942, נשקפת גם כיום מתוך קטע ספורי זה מציאות של פעולת "דיסנט", על הסכנות וההעזות המיוחדת לה. במדומה ישלים את תמונת בעיותיה של מלחמת-החוף המאמר "כוחות-סער קלים", מאת קפטן א. ל. באור, שנתפרסם ב"מערכות" חוב' ח', ואשר נשאב ממקורות "צבא הצי" (MARINE CORPS) של ארה"ב.

ס. א. בר. קולונל במטה הראשי (צבא אריזה)

"פעולות אמפיביות"*

פעולת הובלתו, אספקתו והבטחתו של צבא שנשלח אל מעבר לימים — היא הקשה בפעולות המלחמה. בעית הארגון והציוד הראויים של צבא-משלות כזה היא בעיה רחבת-מדות, והנסיון הראה שמשלות, שלא הוכן כראוי — סכוייה הצלתו מועטים. משלות שכזה מחייב ריכוזי-צבא כנמלי-ההפלגה, טעינה, הובלה ועליה של חיילות לחופים במלוא ציודם ואספקתם; — ולאחר כך — החזקתם בוירת-פעולות מרוחקת.

הגורם המגביל הראשון הוא כמות כלי-השיט שבנמצא. הובלת צבא-משלוח בן 300 אלף איש, למשל, יחד עם ציודו החיוני ואספקתו למשך 30 יום, מצריכה ספינות כנפח של 1.5 מיליון טון. (טון ספינה = 100 רגל מעוקבים). המונו הימי הכללי של מעצמת-הים הגדולה ביותר באוקיינוס השקט מגיע ל-4.700.000 טון בקירוב; עקב נורמים המשתנים במהירות אין לקבוע בתקופה זו של המלחמה אומדנה סטטיסטית בדומה לזו, ביחס למעצמות האוקיינוס האטלנטי**.

* מתוך "דהי סילד ארטיילרי ז'ורנל", וושינגטון.

** בחוברת "בימי מערכות", ע' 89, הובאו מספרים השונים מאלה ביחס לצי ארצות הברית ויפן, אנכ ציון מיוחד של מספר האניות המוכשרות להפלגה אוקיאנית. — המער.

מן ההכרח הוא, איפוא, להפקיע את הטוננו הדרוש מתחומי הצי המסחרי
דיש עוד להתקינו, ובמדה ניכרת, לצרכי התובלה. את חבר עובדי הספינות יש לאמן
במסע שיירות. אפילו אומה בעלת נסיון נרחב וזקוקה לזמן רב ולמאמץ לשם מלוי
דרישות אלו. השליטה היא תנאי מוקדם חיוני להצלחתו של משלוח מעבר
לימים. אין כמעט להתחיל במשלוחים כאלה, בלי שתובטח שליטה זמנית לפחות על הים
או אפחעה כמעט מוחלטת. אין משמעו של דבר, שיש לסלק כל כלי-שיש של האויב.
אלא שיהא קים בטחון המניח את הרעת בכך, שהמשלוח לא יוחקף התקפה רצינית.
במלחמת רוסיה-יפן הבטיחו היפנים לעצמם מלכתחילה שליטה זמנית על הים
עלידי שיתוקן של יחידות-הצי הרוסיות כפורט ארתור. תנועת-ההתחלה של
צבאם לעבר מנצוריה נדחתה למשך שלשה חרשים, עד שהוקם בסיס להתקדמותם
באיי אליוט*. אחר כך, משהנחילו תכוסה לצי הרוסי העיקרי**, הבטיחו לעצמם
את השליטה המלאה בים.

באותם המקומות, שבהם הצדיקו התוצאות המקוות סיכון שכזה, נערכו
משלוחי-צבא לשם תגבורת לעמדות מרוחקות קיימות או לשם תפיסת בסיסים,
כפתיחה לפעולות נוספות.

סוכנים ובני העם המתקופ העושים כארץ הצפויה לפלישה, ודאי שיסייעו
את חיל-המשלוח בכל הדרכים האפשריות. הם יספקו את מרכיב האינפורמציה
המוקדמת המפורשת, ויסייעו ככיוצע הסיוורים, שהם הבסיס ההכרחי לתכניות המוכנות
בקפדנות. התכניות הללו, מן ההכרח שתהיינה מפורטות, שהרי הן הקובעות את
ארנונו, ציודו ועמסו של חיל-המשלוח. יש להתכונן מראש למסכות משתנות ובלתי-
צפויות. השיבות יתרה נודעת לנורמים כגון מזג האוויר, זרם הים, הנאות והשפל.
מן ההכרח הוא, שכל אניה ואניה תוטען מתוך דאגה לכך, שהאספקה הדרושה
ביותר אפשר יהיה להשיגה במהירות ולהעבירה אף במיתקנים המוגבלים שבנמצא.
אפילו כשיש לבצע את הפריקה במעגן פתוח, בדרדנלים בשנת 1915 היה הכרח
להחזיר לאלכסנדריה המרוחקת אחרות מהאניות שבמשלוח, לשם טעינה מחדש, כדי
לאפשר נישא לציור הדרוש בשעת הצורך.

יש להבטיח לשיירות ספינות-הסוחר הסרות-הישע, המובילות את צבא-המשלוח
יאת אספקתו, הגנה של אניות מלחמה נגד התקפות מהאוויר, מספינות מעל פני הים
או מצוללות. משהצליח משלוח-צבא להגיע בשלום לאיזור חופו של המתנון, וזכה
הוא ברבים מיתרונות התוקף; לו תהיה היומה וחופש ניכר בכחירת מטרות-
ההתחלה שלו וקוי-הנישה אליו. באפשרותו לבצע כמה עליות בחוף, התקפות-הפגנה
או הטעיה. ואם יש לו מן המוכן רזרבות באניותיו, יכול חיל-המשלוח לפתח כל
הצלחת התחלה שהושגה בתוף עלידי אחת מאלה.

כשאניות מובילות-צבא מתקרבות לאיזורים מוגנים, מן ההכרח להגן עליהן

* איי אליוט. — קבוצת איים קטנה בקרבת הצי-האי לאי-טונג, שנמצא או תחת שלטון רוסי
בתלקו הדרומי — הגמל המבוצר פורט-ארטור.

** הכונה לאסכדרה של האדמירל רוודסטוינסקי, שנשלח לעזרת פורט ארתור מהים הבלטי מסוכיב
לאפריקה ואסיה, ונגפה לפני היפנים בצוסימה. — המער.

בפני החקפה אינטנסיבית של מטוסים, אניות מלחמה ותותחים מהחוף. יתכן שיהיה הכרח בפנאי מוקשים לשם פילוס דרך בתוך נתיבותיים ונישות אל הנקודות הנוחות. שבהן צריכה לצאת לפועל ירידת צבא לסירות קטנות. אין צבא יכול לרדת לסירות קטנות בזמן שמהירות הרוח היא למעלה מ-20 מיל לשעה; ואין להעלותו בחוף אלא בזמן של נאות קלה או משברים נמוכים. עליה לחוף ממספר גדול של אניות באיזור מצומצם - זהו תמרון המחייב יכולת, זהירות וזמן.

עליה מסירות קטנות על חופים שנבחרו מראש, אף במקרה שהלכו נוחים והים שקט, הרי זו פעולה עדינה. בזמן עליית הצבא האנוכי ברדנלים, החטיא חלק ניכר מהכוחות שבסירות את החוף שנועד לו כדי מיל בערך, ונתקל ביבשה במסיכות בלתי-צפויות לחלוטין.

הבעיות להתקפת קרוחף מוגן יש בהן צד שזה לאלו של התקפת קרעמדות מיוצב, הצבא, לאחרי עלייתו הראשונית לחוף יהיה חסר זמן מה אמצעי תובלה, תמיכה ואספקה די צרכו. זה מגביל על פי רוב את מנמות ההתחלה לשם הצלחה מוחלטת. חיוני הוא להחקיף מיד, לתפס איזור נרחב ככל האפשר, להמנע ממצבי-שיתוק סמוך לחוף ולנצל כל הצלחה שהושגה במפתיע.

הסתערות על קרוחף נוכח אויב מוכן-עולה ביוקר. נסיון הרדנלים הראה, שכוח ערוך כראוי של חיל-הנלים, מכונות-יריה וארטילריה קלה, באם אינו מופתע, יכול לעמוד בפני התקפה מהים של כוחות העולים עליו פי חמשה ופי עשרה.

עלויות הצבא בשעות היום תוך קרב במלחמה העולמית 18 - 1914 נכשלו כולן*. במקרים אחדים הגיעו החיילות אל החוף, אולם בכל המקרים לא יכלו להשאר ביבשה כלל, או שלא יכלו להתקדם מהחוף והלאה.

אפשר להניח בודאות שהשנת אפתעה באחד השלבים של העליה לחוף, הוא תנאי הכרחי להצלחה. קשה להשיג אפתעה נמורה, אך במקום שהעליה אינה בקנה מדה גדול, או כשצבא המשלוח יש לו בסיס קרוב לנקודת העליה המוצעת, אפשר להערים בנקל את הזמן המדוייק של עליית הצבא.

יש ללמוד את כל האמצעים להשגת אפתעה באחדים מפרטי הפעולות הכרוכות במשלוח ברימרות. אפשר להשתמש בסירות ובאניות מוכנות ומצויירות במיוחד לכך, כגון סירות-מנוע מהירות ומשורייתות, או אניות מצויירות בתותחים, במכונות-יריה או במיתקני עליה לחוף והן עשויות להביא לידי התפתחות בלתי-צפויה בפעולה.

שיתוק אש האויב מהחוף על-ידי תותחי אניות וכן ההתקפה מן האויר, הם אמצעים. שאפשר לפתחם במידה מספיקה עד כדי כך, שיהיו גורם אפתעה.

השימוש במסכי-עשן או ניצול החשכה לחפוי על עליה לחוף של נלי הצבא הראשוניים ולשם שלבייה-ההתקפה הראשוניים ביבשה, הם בדרך כלל דבר חיוני. צבא העולה לחוף בנקודה מסויימת, תוך יתרון מספרי מכריע כשהוא מאורגן בקבוצות מכל סוגי הנשק השונים, מאומנות בהלכה, ושהתכניקה והציוד שלהן

* פרט לתפיסת האיים הבלטיים על-ידי הגרמנים בשנת 1917, שהיתה פעולה למופת מסוג זה. ברם, יש לציין, כי הצבא המגן הרוסי כבר נוגע אז בדיאורגניזציה פנימית, שנבעה מתוך תנאי המהפכה. - המער.

טופחו טפוח רב - עשוי לזכות בהצלחה. הפעולות המוקדמות של הבריטים באיזור הדרדנלים שימשו אזהרה בדבר ההתקפה העתידה. עלית הצבא הבריטי מפרץ סובלה היתה אפתעה, ממש בעליתו בשנת 1918 בזברינה על החוף הבלני. בשני המקרים האלה היתה להם האפשרות לרכו את הכוחות המועלים לחוף במרחק לא רב ביחס מנקודות העליה המתוכנת. ואף כי המתנגנים ידעו על נוכחות הצבאות המתקפים, הרי לא ידעו את המועד ואת הנקודה שנבחרה לעליה הצבא. ליל אפלה במקרה הראשון, וערפל קל במקרה השני, סיעו את המתקיף בהשגת האפתעה. (בשני המקרים נקבע מועד העליה לחוף מתוך מגמה להבטיח את התנאים הנוחים שצוינו כאן).

בעליה הדרדנלים עוכבו הבריטים כאחד החופים על-ידי מחסום תיל תת-ימי כתפוי אש רצופה ממכונות-יריה. כאנפים נטו הסירות ימינה ושמאלה, העלו אנשים בין סלעים מול תלים תלולים, במקום שבו לא הוכנו שום סדוריהנגה. הם עקפו את קו מגני החוף התורכים והעליה הצליחה להשיג את מטרחה - להבטיח ראש חוף. העליה שבוצעה בו כוונן בחוף סמוך, לא נחלקה בהתנגדות, משום שהמקום היה קשה לגישה ולפיכך הושאר ללא הגנה.

משיצליח צבא משלוח מעבר לים לעלות לחוף, שומה עליו, חוד החבכסות על נקודות-העליה שלו, לפתוח במסע ההופך בהדרגה לפעולה צבאית נורמלית. פעולות אלו אינן בעלות אופי מיוחד כל כך, שיהיה צרך לדון בהן כאן. יש להדגיש, כי מפקד ער ותקיף בדעתו ינצל לאלתר את ההצלחה בעליה ויפתח אותה ע"י פעולות נוספות. ההיסטוריה הצבאית נרושה דוגמאות, כיצד כוח צבאי נתייגע במדה כזאת בשלכ-ההתחלה של פעולה קשה, כגון עליה לחוף, שהיה בלתי מוכשר למשך זמן מסוים לכל החקפה נוספת. מפקד ער יעשה את כל מה שביכולתו, כדי לזרז את צבאו, לקדם אחריו את הרורבות ולמנוע מהמתנגנים הודמניויות כאלה.

בדרך כלל, במקום שהצבאות שבנמצא הם מוכנים, ערוכים כראוי מראש ומונהגים ביד מאומנת, הרי להגנה יתרון ניכר והיא יכולה לרכו בנקודה הנתונה לסכנה כמות נעים ביותר מהאפשר להעלות צבא מאניות ולארגנו להתקפה. היכר יסודי של זירת הפעולות שהושג על-ידי סוור, לימוד ותרגילי-שרה, ינכה ביתרון רב את המפקדים והיחידות של ההגנה.

ההתפתחות שחלה בנשק האבטומטי והגדלת רדיוס פעולתם של צבאות נעים על ידי השימוש בחובלה מיכנית, מגדילות עוד יותר את כושר-ההתנגנות בפני פעולות של עלית צבא. את הבסיס למערכת הגנת חופים מהנה פעולת כוחות-שדה נעים, ואילו יתר מחלקות ההגנה והשרותים - מסייעים ותומכים בפעולה.

במקומות שבהם צוירו הנמלים בסדוריהנגה, מתנגדים הם להתקפה ישירה וכן מונעים עלית צבא בטוח נשק המגן שלהם. מחוץ לטווח זה, הכוחות הנעים הם הנוקטים באמצעים לניפת עליות צבא האויב, כשהעליה מצליחה, עורכים הכוחות הנעים קרבות-מגן, צעד אחר צעד, בין נקודות העליה לבין האיזור התינוני שהוא מנמת האויב, ולכסוף הם מגינים על אותו איזור, אמצעי-ההתנגנות, שיש לנקט בהם לפני פרוץ מעשייהאיבה, כוללים את ניצולם של כל האמצעים הירועים להשגת

יריעות בעור מועד על הכוונות האפשריות של האויב. ככסים לכך משמשים הרוחיים של סוכנים מארצות האויב ומארצות נייטרליות וכן מנתנים נישרליים ירירותיים. עבודות מן גדולות כוללות בנין מערכות-ימנן לנמלים, פיתוח רשתות דרכים ומיתקני קשר איתות. אמצעי-המנן המוקדמים, שיש לאחוז בהם לאחר פרוץ פעולות האיבה, כוללים ניצול אינטנסיבי של יריעות הריגול על מנת להשמר מפשיטות והתקפות אפתעה. שיתוף הפעולה בין הצבא והצי מובטח על-ידי הסכם בין מפקדי שני השרותים. מטוסי הצבא והצי וכן ספינות-הנישוס של הצי מקימים משמרות-סיור כריחוק מהחוף. על סמך האינפורמציה ברבר האויב, מניחים מוקשים, מקימים מכשולים, מבצעים פעולות-הריסה. יש לסלק כל סימני שיט, ביבשה או בים.

את המקומות הצפויים ביותר לעליית צבא, מארגנים לשם הגנתם. האמצעים שיש לנקוט בהם כוללים נדרות-תיל סככות על שפת המים, חפיות אש מכוונת יריה. על המקומות האלה להיות מסוגלים להתנגדות-התחלה מספקת על-ידי כח מספרי מינימלי, כדי שהמספר המכסימלי של האנשים יהיה פנוי לשימוש כיתדות-תמיכה או כרובה.

בצאת משלוח צבא אויב מנמלי ארצו, משתרלת ההגנה לבוא אהו במגע ולקימו, להתקף את מטוסי האויב ואת ספינותו—במשושיה, צוללותיה ואניותיה היא. עושים הכנות מוקדמות להארת המקומות, הצפויים לעליית הצבא, על-ידי זרקורים, פנוי הארה או זיקוקין. תופסים את כל נקודות-המנן ומקימים משמרות מתמידים בין איזורי ההגנה, משכנים יחירות-תמיכה בצורה שתעמדה לרשותם של מספר איזורי הגנה. יש לערוך את הרורבות כך, שתהיינה מוכנות להסעה לעורת החוף הנתון בסכנה בכללו.

ההגנה בפני נסיון לעליית צבא מחייבת שרות יריעות מתמיד, ובמיוחד הכרחי לדאוג לכך, שתהיה ודאות, כי הנסיון אינו פעולת השעיה, הבאה לשם חפוי על עליית צבא עיקרית במקום אחר.

פעולת כל כוחות ההגנה מותאמת על ידי תכניותיו ופקודותיו של המפקד העליון. הצי, חיל האוויר והארטילריה הכבדה משתפים פעולה על מנת לנגוף את צי האויב או לרחות את התקרבותו. מטילים מוקשים, בונים מכשולים, קובעים את כלי-הנשק המסייעים או מכינים בשבילם עמדות. העריכה המקמית של כוחות-ההקרקע הנעים לובשת דמות במדה שהיריעות על האויב מתבהרות במדה מספקת. את הכוחות האלה יש לערוך בעומק, כשמדת השלמות של התכנית תלויה בכוחות שבנמצא. יש לערוך ככל המוקדם התקפות-נגד על הצבאות שהצליחו לעלות על היבשה. התקפות-נגד אלו יכולות להיות מקומיות או כלליות. תכליתן היא, לגרש את האויב ולמנוע ממנו השגת ראש-חוף ואת היכולת להעלות צבאות ואספקה נוספים. מן ההכרח לארגן יפה, לתמוך ולהוציא לפועל התקפות אלו בהתלשויות.

במקום שהתקפות כנון אלו אינן מצליחות או שאינן-מעשיות, תופסים כוחות המנן קווי-התגוננות מובנים מראש, החולשים על קוי ההתקרמות של האויב, מנהלים פעולת-ימנן צעד אחר צעד בין הנקודה לעליית האויב ובין האיזור החיוני, ולבסוף מנהלים את הגנתו של האיזור.